

13. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Τα **κοινά στοιχεία** πάνω στα οποία στηρίχθηκε η ιδέα της ενοποίησης της Ευρώπης είναι τα εξής:

- Όλα τα ευρωπαϊκά κράτη διαμορφώθηκαν με βάση τις ιδέες του **διαφωτισμού**.
- Οργανώθηκαν με βάση το **ρωμαϊκό δίκαιο**.
- Έχουν επηρεασθεί από τον **χριστιανισμό**.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΕΕ):

- **Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)**. Δημιουργήθηκε το 1951 με τη Συνθήκη του Παρισιού μεταξύ Γαλλίας, Γερμανίας, Ιταλίας, Βελγίου, Ολλανδίας και Λουξεμβούργου, για να ρυθμίσουν την κοινή εκμετάλλευση των πόρων άνθρακα και Χάλυβα.
- **Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ)**. Δημιουργήθηκε το 1957 από τις ίδιες χώρες με τη **Συνθήκη της Ρώμης** (προσπάθεια δημιουργίας Κοινής Αγοράς).
- **Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)**. Δημιουργήθηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχ το 1992 και συμπληρώθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ. Επεκτείνεται πλέον η ένωση των κρατών σε πολλούς τομείς:
 - ✓ Οικονομική (υπάρχει σε κάποιες χώρες και το Ευρώ ως κοινό νόμισμα).
 - ✓ Δημιουργία ευρωπαϊκής ιθαγένειας (Ευρωπαίος πολίτης), ελεύθερη διακίνηση και εγκατάσταση των πολιτών μέσα στα σύνορα της Ευρώπης (δεν περιορίζονται από τα εθνικά σύνορα).
 - ✓ Κοινές πολιτικές στην ασφάλεια, την εξωτερική πολιτική, την παιδεία, το περιβάλλον, την υγεία, τα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΤΑ ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕ:

Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο } **Ευρώπη των 6**
 Αγγλία, Ιρλανδία, Δανία, Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστρία, Σουηδία, Φιλανδία
 Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Ουγγαρία, Πολωνία, Σλοβενία, Σλοβακία, Λετονία, Μάλτα,
 Λιθουανία, Βουλγαρία και Ρουμανία.

} **Ευρώπη των 15** } **Ευρώπη των 27**

(Η Ελλάδα με τη Συμφωνία των Αθηνών το 1961 προβλεπόταν να ενταχθεί στην ΕΟΚ, διεκόπη η συμφωνία λόγω του πραξικοπήματος και μετά από νέα αίτηση εντάχθηκε οριστικά το 1981).

ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΕ:

Τα κράτη-μέλη μεταβιβάζουν εξουσίες τους σε κοινούς θεσμούς της ΕΕ, κυρίως για θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Τα θέματα αυτά διαχειρίζονται τα εξής όργανα:

- **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**: Αντιπροσωπεύει τους πολίτες της ΕΕ και εκλέγεται άμεσα από αυτούς κάθε πέντε χρόνια με καθολική ψηφοφορία. Οι βουλευτές μάλιστα δεν κατατάσσονται με βάση τα εθνικά κόμματα που ανήκουν, αλλά ανήκουν σε επτά **πανευρωπαϊκές πολιτικές ομάδες**. Οι αρμοδιότητες του είναι οι εξής:
 - ✓ Ασκεί μαζί με το Συμβούλιο των Υπουργών τη **νομοθετική εξουσία**.
 - ✓ Ασκεί έλεγχο στα εκλεγμένα όργανα της ΕΕ (π.χ. απορρίπτει ή εγκρίνει τον διορισμό των επιτρόπων).
 - ✓ Έχει αρμοδιότητες σχετικές με τη μελέτη και την έγκριση του προϋπολογισμού της ΕΕ.
 Στο έργο του το Ευρωκοινοβούλιο βοηθείται από 17 μόνιμες **Κοινοβουλευτικές Επιτροπές**.
- **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**: Αποτελείται από τους αρχηγούς των κρατών ή των κυβερνήσεων. Συνεδριάζει μία φορά κάθε εξάμηνο για να καθορίσει τους γενικούς προσανατολισμούς της ΕΕ.
- **Συμβούλιο Υπουργών**: Είναι το κύριο όργανο αποφάσεων της ΕΕ και σε αυτό εκπροσωπούνται τα κράτη-μέλη. Στις συνεδριάσεις του παρευρίσκεται για κάθε κράτος μέλος ένας υπουργός, που σχετίζεται με το θέμα που συζητιέται (π.χ. ο Υπουργός Γεωργίας για αγροτικά ζητήματα). Οι αποφάσεις παίρνονται με πλειοψηφία (με 232 από τις 321) και κάθε υπουργός εκπροσωπεί ψήφους που αναλογούν στον πληθυσμό της χώρας του.

- Αποφασίζει:
- ✓ Για θέματα συντονισμού της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών.
 - ✓ Για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας της ΕΕ (ΚΕΠΠΑ).

Για κάποια νομοθετικά θέματα συναποφασίζει με το Ευρωκοινοβούλιο.

- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή:** Αποτελείται από ένα επίτροπο για κάθε μέλος κράτος. Αντιπροσωπεύει την ΕΕ. Οι επίτροποι διορίζονται από τις κυβερνήσεις και εγκρίνονται από το Ευρωκοινοβούλιο, αλλά μετά δρουν ανεξάρτητα. Ως κύριες αρμοδιότητες έχει τις εξής:
 - ✓ Προτείνει νομοθεσία, προγράμματα δράσης και πολιτικές στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Υπουργών («θεσμικό τρίγωνο»).
 - ✓ Διαχειρίζεται τον προϋπολογισμό της ΕΕ.
 - ✓ Εξασφαλίζει, μαζί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, την εφαρμογή της νομοθεσίας από τα κράτη.
 - ✓ Εκπροσωπεί την ΕΕ στη διεθνή σκηνή.
- **Ευρωπαϊκό Δικαστήριο:** Συμμετέχει ένας δικαστής από κάθε κράτος μέλος. Επιλύει διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ οργάνων της ΕΕ, και μεταξύ επιχειρήσεων και πολιτών.

ΑΛΛΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΕ:

- **Ελεγκτικό Συνέδριο:** ελέγχει τη νόμιμη διαχείριση του οικονομικού προϋπολογισμού.
- **Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα:** διαχειρίζεται την νομισματική πολιτική και το Ευρώ.
- Συμβουλευτικά όργανα όπως η **Επιτροπή Περιφερειών** και η **Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή**.
- **Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής** που εξετάζει καταγγελίες πολιτών για κακοδιοίκηση.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΕ:

- **Οικονομική και Νομισματική Πολιτική (ΟΝΕ):** Τα όργανα της ΕΕ διαμορφώνουν κάθε χρόνο τους γενικούς προσανατολισμούς της οικονομικής πολιτικής που αποστέλλουν στα κράτη μέλη. Εάν αυτά δεν τους τηρούν τότε τους απευθύνονται συστάσεις και επιβάλλονται πρόστιμα. Στα πλαίσια της ΟΝΕ δημιουργήθηκε και το **Ευρώ** που προβλέπεται να αποτελέσει το κοινό νόμισμα.
- **Κοινωνική Πολιτική:** Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997 ψηφίστηκε ο **Χάρτης Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων** που καθορίζει την ενιαία κοινωνική πολιτική που επιδιώκει την προώθηση μιας κοινωνίας για όλα τα άτομα με θεμελιώδη δικαιώματα, κατοχυρωμένες ατομικές ελευθερίες και δευτερευόντως την προετοιμασία των ατόμων για το νέο κόσμο εργασίας (κατάρτιση και προσανατολισμό ανέργων, μέτρα για την απασχόληση των γυναικών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, εθελοντισμό, βελτίωση των υπηρεσιών περίθαλψης των παιδιών και των ηλικιωμένων).
- **Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ):**
 - ✓ Συνεργασία των κρατών για τον καθορισμό κοινής αμυντικής πολιτικής με απώτερο σκοπό μια μελλοντική κοινή ευρωπαϊκή άμυνα με κοινό ευρωπαϊκό στρατό.
 - ✓ Συνεργασία των δικαστικών και αστυνομικών αρχών των κρατών μελών με τα ευρωπαϊκά όργανα Europol και την Eurojust, για την πάταξη του οργανωμένου εγκλήματος.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥ ΠΟΛΙΤΗ: Σε κάθε πολίτη κράτους μέλους εκτός από την εθνική ιθαγένεια, του αναγνωρίζεται και η ιθαγένεια της ΕΕ. Έτσι όλοι οι ευρωπαίοι πολίτες, σύμφωνα και με το **Χάρτη Θεμελιωδών Κοινωνικών Δικαιωμάτων**, έχουν:

- Το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών.
- Το δικαίωμα του να εκλέγουν και να εκλέγονται στις ευρωεκλογές.
- Το δικαίωμα να απολαμβάνουν σε τρίτη χώρα την προστασία των διπλωματικών αρχών (Πρεσβεία ή προξενείο) άλλης χώρας-μέλους της ΕΕ (όταν το κράτος του δεν εκπροσωπείται εκεί).
- Το δικαίωμα να υποβάλλουν αναφορά στο Ευρωκοινοβούλιο, καταγγελία στο Ευρωπαϊκό Διαμεσολαβητή και να προσφεύγουν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο όταν καταπατούνται τα δικαιώματά του.